

Slutbetänkande av Sveriges miljöteknikråd N2008:2

November 2010

INNEHÅLL

1	Inledning.....	5
2	Bakgrund	5
3	Swentecs uppdrag	6
4	Genomförande	6
5	Resultat som uppnåtts	8
5.1	Fem strategiska områden	8
5.2	Resultat utifrån delegationens uppdrag	9
6	Förslag på fortsatt arbete	10
6.1	Nödvändiga förändringskrafter som bas för en effektiv struktur	10
6.2	Prioriterade förslag på fortsatt arbete hämtade ur handlingsplanen	11
7	Swentecs råd och kansli.....	12
 <i>Bilagor</i>		
1	Kommittédirektiv	14
2	De 82 åtgärdsförslagen ur <i>Handlingsplan för svensk miljöteknik</i>	16
3	Förteckning över de rapporter som Swentec tagit fram inom ramen för kommittéuppdraget.....	18

TILL STATSRADET MAUD OLOFSSON

Regeringen beslutade den 27 mars 2008 att ombilda Swentec, Sveriges miljöteknikråd, till att bli en delegation för miljöteknik (Dir 2008:31) i syfte att utveckla en effektiv statlig struktur för att stärka de svenska miljöteknikföretagen. Uppdraget bestod i att utarbeta underlag för regeringens insatser inom miljöteknikområdet samt på olika sätt stödja miljötekniksektorn i Sverige.

Till ordförande för delegationen utsågs Kristina Alsér, landshövding i Kronobergs län. Övriga medlemmar i rådet har varit Annika Helker Lundström, vd Svensk Vindenergi (vd Återvinningsindustrierna vid delegationens start); Bodil Anjar, vd Gila Control System AB; Tom Berggren, vd Svenska Riskkapitalföreningen vars plats i rådet övertogs av Marie Reinius i augusti 2008; Anders Jonsson, vd Sundsvall Energi AB; John Holmberg, vice rektor Chalmers tekniska högskola; Helena Tillborg, Projektledare för Cleantech Inn Sweden (hette Sweden Cleantech Incubators vid delegationens start); Lars Stendus, Försäljningschef ABB Power Systems FACTS.

Huvudsekreterare har varit Berit Gullbransson. Kansliet har varit placerat i Göteborg. I december 2008 och maj 2009 har delbetänkanden överlämnats till regeringen. I december 2009 överlämnades *Handlingsplan för svensk miljöteknik*. I april 2010 överlämnades *Rapport till regeringen – Effektiv struktur för svensk miljöteknik efter 2010*. I och med att delegationens slutbetänkande härmed överlämnas till regeringen så är uppdraget slutfört.

November 2010

Kristina Alsér
Ordförande

Berit Gullbransson
Huvudsekreterare

1

INLEDNING

HÅLLBAR UTVECKLING ÄR EN STARK DRIVKRAFT för affärer. Detta påstående är både utmanande och svårgripbart samtidigt som det rymmer stora möjligheter. Möjligheterna ligger i att framtidens marknad kommer att förutsätta hållbara affärer och lösningar. Det handlar både om befintliga lösningar som kan levereras globalt och om innovationer som behövs för att på nya och långsiktigt hållbara sätt tillgodose behov hos jordens befolkning.

Ofta hörs att Sverige är litet och inte syns i det internationella bruset, men inom områdena hållbar utveckling i kombination med innovation syns vi och kan synas ännu tydligare om vi tar tillvara på möjligheterna. Sverige har ett gott rykte på miljöområdet och positionerade sig tidigt genom att till exempel arrangera den första FN-konferensen om miljö och utveckling 1972. Världen riktar fortfarande sina blickar mot Sverige för att hitta lösningar på miljöproblemen.

På samma sätt som det är svårt att avgränsa effekterna av klimathotet så är de framtida lösningarna på miljöproblem inte branschspecifika. Inte heller efterfrågas de av enstaka företag, utan alla branscher är i behov av nya lösningar för att möta de framtida utmaningarna på marknaden. Det finns en stor utvecklingspotential för nya lösningar och affärer i samverkan mellan olika branscher. Det innebär stora utvecklingsmöjligheter för det befintliga svenska näringslivet och för en ny industri att växa fram.

Visionen för svensk miljöteknik, som delegationen tagit fram i en bred och öppen process med svenska aktörer, är att Sverige har en drivande roll och levererar världsledande lösningar för en hållbar framtid. Målet är att skapa förutsättningar så att svensk miljöteknik ger växande företag och att jobb skapas samtidigt som de bidrar till att lösa miljöproblem. I slutet av 2009 överlämnades *Handlingsplan för svensk miljöteknik* till regeringen. I den föreslås 82 åtgärder som ska bidra till att visionen förverkligas. Under 2010 har Swentec hanterat en del av åtgärderna i handlingsplanen men de allra flesta är ännu inte realiserade. Att fortsätta arbetet med handlingsplanen och att bygga vidare på den plattform som Swentec skapat blir därmed delegationens viktigaste budskap till regeringen.

BAKGRUND

I BÖRJAN AV 2000-TALET BESLUTADE REGERINGEN att utreda möjligheten att stärka miljötekniktillväxten i Sverige (Dir. 2004:25). Frågan hade varit aktuell och diskuterats i flera år och det fanns en (och finns fortfarande) uppfattning om den stora marknads- och tillväxtpotential som låg i att främja svensk miljöteknikexport och miljödriven affärsutveckling. Genom nationell samordning skulle möjligheterna öka för svenska företag att ta del av de stora investeringar som görs och kommer att göras i världen för att komma tillrätta med miljöproblemen.

2004 presenterades *SWENTEC AB – för en nationell kraftsamling på svensk miljöteknik* (SOU 2004:84), med förslag om att bilda ett nationellt centrum. Året därpå 2005, beslutade regeringen att inrätta ett råd för miljöteknik, miljödriven affärsutveckling och miljöteknikexport, Sveriges miljöteknikråd (Swentec, Swedish Environmental Technology Council), vid Verket för näringslivsutveckling (Nutek). Målet för rådets verksamhet var att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom området miljöteknik samt miljöanpassade varor, tillverknings-

2

processer och tjänster på både den svenska och den internationella marknaden. Detta skulle åstadkommas genom att bland annat stärka samordningen mellan de olika insatser som genomförs av staten inom området. Swentec fick en samordnande roll och blev nationell kontaktpunkt till ett bredare och ändamålsenligt nätverk.

Regeringens övergripande målsättning är att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i Sverige. Behovet av teknik med minimal miljöpåverkan kommer framöver att vara stort, vilket skapar växande möjligheter till ökad svensk export av miljöteknik. 2008 fick Swentec ett nytt uppdrag och blev en kommitté med beteckningen N2008:2 under Näringsdepartementet: "Sveriges miljöteknikråd – en delegation för miljöteknik".

SWENTEC'S UPPDRAG

I **KOMMITTÉDIREKTIV 2008:31 FASTSTÄLLS** riktlinjerna för Sveriges miljöteknikråd, se bilaga 1. Det övergripande syftet är att utveckla en effektiv statlig struktur som stärker de svenska miljöteknikföretagen. Delegationens huvudsakliga uppdrag är dels att vara ett stöd för regeringen och Regeringskansliet inom miljöteknikområdet, dels att "mer direkt stödja svenska miljöteknikföretag och verka för att stärka den svenska miljöteknikbranschen".

I direktivet står att delegationen ska "skapa överblick över miljöteknikbranschens förutsättningar och behov, föra ut kunskap om detta till myndigheter och andra aktörer med uppgift att stärka svensk miljöteknik, medverka vid mottagandet av utländska delegationer, identifiera potentiella koncept för systemlösningar, ta fram relevant statistik och initiera och verka pådrivande för en samordning av statliga insatser inom miljöteknikområdet och en samordning av regionala nätverk och branschföreningar. Detta ska ske genom dialog med berörda myndigheter och andra aktörer, företagsnätverk och sektorsorganisationer liksom, när så behövs, med enskilda företag."

Uppdraget pågår mellan 1 april 2008 till och med 31 december 2010. I avsnitt 5, Resultat som uppnåtts, beskrivs fler punkter från kommittédirektivet.

GENOMFÖRANDE

EFTERSOM SWENTEC VAR EN VERKSAM ORGANISATION redan två år innan kommittéuppdraget formulerades, så behövde inte kanslifunktioner upprättas och tjänster tillsättas vid bildandet av delegationen, vilket underlättade starten på arbetet. Det innebar också att det fanns ett uppbyggt förtroendekapital redan vid uppdragets början, som skapats genom kunskapsspridning och aktivt nätverkande bland kollegor på andra myndigheter samt till en bredare massa genom bland annat

dagspress, facktidningar och debattartiklar.

Ordförande för delegationen har varit Kristina Alsér, landshövding i Kronobergs län, och varje år har delegationen genomfört mellan sex och åtta möten där beslut fattats om inriktningen på kansliets verksamhet. Kanslichef och huvudsekreterare har varit Berit Gullbransson. Den årliga budgeten har varit mellan 10 och 12 miljoner kronor. Under uppdragets första del prioriterades kunskapsinsamling, analyser, nätverksuppbyggande aktiviteter samt informationsspridning.

Delegationen har, i enlighet med kommittédirektivet, utgått ifrån företagets behov. Mot bakgrund av att många teknikföretag är småföretag har dessa förutsättningar särskilt beaktats i delegationens arbete.

Genomgående för hela kommittéuppdraget är att delegationen haft en öppen och bred process med flera nationella seminarier och workshops. 2008 bjöds nyckelpersoner in från hela landet till det första nationella strategimötet som ledde fram till framtagandet av den gemensamma visionen för svensk miljöteknik, att Sverige har en drivande roll och levererar världsledande lösningar för en hållbar framtid.

Totalt har tre nationella strategimöten genomförts (augusti 2008, maj 2009 och februari 2010) där företag, myndigheter, regioner och företrädare för universiteten deltagit. Dessa nationella strategimöten har varit viktiga för resultaten av delegationens arbete. De har också varit förtroende- och kontaktskapande mellan olika aktörer och bidragit till att bygga långsiktiga relationer.

Sammanlagt har tio olika workshops genomförts inom ramen för det långsiktiga arbetet. I slutet av 2009 överlämnades *Handlingsplan för svensk miljöteknik* med 82 åtgärdsförslag till näringsminister Maud Olofsson, se bilaga 2. Handlingsplanen utgör inte bara ett underlag för regeringens fortsatta insatser på området, den har också utgjort navet i delegationens dialog med myndigheter, andra aktörer, företagsnätverk, sektorsorganisationer, forskarvärlden samt enskilda företag. Handlingsplanen, liksom delegationens webbplats samt flera rapporter, har översatts till engelska.

Delegationen har haft kontinuerliga avstämningar med Näringsdepartementet och redovisat arbetet i delbetänkanden i december 2008, maj 2009 samt i och med detta slutbetänkande. Ett flertal andra rapporter med slutsatser och resultat från delegationens arbete har också presenterats under 2008, 2009 och 2010, se bilaga 3.

RESULTAT SOM UPPNÅTTS

5.1 FEM STRATEGISKA OMRÅDEN

FEM STRATEGISKA OMRÅDEN IDENTIFIERAS i *Handlingsplan för svensk miljöteknik* för att Sverige ska nå visionen. I handlingsplanens sammanfattning redovisas de fem strategiska områdena med ett koncentrerat av de viktigaste förslagen från Swentecs arbete. Beskrivningen återges nedan:

● Politisk styrning

Sverige behöver robusta regler över mandatperioderna, drivande marknadsincitament och en tydlig rollfördelning inom det offentliga. Politiken spelar en avgörande roll för att bryta upp gamla strukturer och skapa öppningar för ett nytt tillväxtområde. Därför föreslås bland annat att målbeskrivningen för olika myndigheter integreras samt att styrningen av departement och myndigheter samordnas tydligare. Det politiska ledarskapet är av största vikt för att skapa tydlighet och gemensamma mål och underlätta för ett nytt kunskapsområde att växa fram mellan och »på tvären« över etablerade organisationer och sektorer.

● Kompetens för hållbar utveckling

För att Sverige ska bli framgångsrikt inom miljöteknik krävs att det finns personer och företag som vill utveckla nya idéer och lösningar för hållbar utveckling. För att åstadkomma detta behöver kompetensnivån höjas inom såväl politiken som inom näringslivet. Kopplingen mellan entreprenörskap och hållbar utveckling måste stärkas. Därför krävs förändrade attityder och nytt fokus redan från grundskolenivå. Grundskolan bör koppla utbildning om hållbar utveckling till entreprenörskap och företagande. Vidare föreslås att satsningar görs på ett kunskapslyft som riktar sig till personer i näringslivet och inom politiken. Genom att utveckla forskningscentra till motorer för regional samverkan och utveckling kan den svenska kompetensen för hållbar utveckling ytterligare stärkas.

● Kommersialisering

Sverige lägger mycket resurser på forskning och utveckling och ligger i topp när man gör internationella jämförelser av innovationer och innovationskraft. Däremot borde Sverige kunna producera fler nya och växande företag som resultat av forskningen. Möjligheterna till finansiering behöver bli bättre i Sverige. I ett internationellt perspektiv görs det få insatser för att stimulera tillgången till privat riskkapital. Därför föreslås att insatser görs för att öka kommersialiseringskompetensen i svenska forskningsmiljöer och säkerställa incitament till vidareutveckling av idéer och avknoppningar från företag. Ytterligare ett viktigt förslag är att på olika sätt uppmuntra miljökrav inom den offentliga upphandlingen.

● Affärsmodeller

Den svenska miljötekniksektorn består till största delen av små och medelstora företag. För många av dessa företag är den svenska hemmamarknaden central för att få en grund att utvecklas ifrån. Internationella marknader ger ytterligare möjligheter för att svenska företag ska kunna växa och utveckla sin verksamhet i Sverige. Därför är såväl försäljning på hemmamarknaden som ökad export viktiga mål för handlingsplanen. För detta krävs att företag kan utveckla skräddarsydda affärsmodeller som hanterar möjligheter på olika marknader. Därför föreslås bland annat att stora svenska företag stimuleras att agera som draglok och att kompetensen kring systemförsäljningar förbättras, att kommunernas olika roller förtydligas samt att det internationella utvecklingsarbetet i högre grad används för svensk miljöteknikexport.

● Samverkan

Det stora intresse som idag finns för miljöteknik har skapat ett ökat behov av samverkan. Det finns en mångfald av organisationer och myndigheter som alla på olika sätt främjar utvecklingen av svensk miljöteknik. I många fall kan det vara förvirrande för företagen. För att uppnå långsiktig, nationell och internationell affärsmässig kraft behövs därför en effektiv samverkan mellan olika aktörer. Därför föreslås bland annat att myndigheternas roller förtydligas och att konsolidering genomförs så att färre statliga aktörer får större resurser.

5.2 RESULTAT UTIFRÅN DELEGATIONENS UPPDRAG

I ENLIGHET MED GÄLLANDE kommittédirektiv, och inom ram för tilldelade resurser, valde Swentec att under 2010 driva ett antal projekt för att verifiera slutsatserna i handlingsplanen. Det delegationen kunnat utföra är endast en mycket liten del av de totala insatser som krävs. Därför är det viktigt att regeringen, Regeringskansliet, departementen och andra myndigheter fortsätter arbetet med att hantera frågeställningarna och åtgärderna i handlingsplanen. Följande sammanställning visar uppdrag och resultat utifrån delegationens kommittédirektiv 2008:31.

I syfte att stödja regeringen och Regeringskansliet:

- Utarbeta underlag för regeringens fortsatta arbete för att stärka svenska miljöteknikföretag. *Resultat:* Underlag har presenterats löpande, se bilaga 3 där alla rapporter listas. Den viktigaste rapporten är *Handlingsplan för svensk miljöteknik*, se bilaga 2.
- Förslag till insatser och åtgärder såväl för åren 2009 och 2010 som därefter. *Resultat:* Förslag har presenterats löpande. Flest konkreta förslag återfinns i *Handlingsplan för svensk miljöteknik*, se bilaga 2.
- Specifika förslag om hur de statliga myndigheterna ska samordnas samt framöver samverka för att bäst stärka svensk miljöteknik. *Resultat:* I april 2010 presenterades rapporten ”En effektiv struktur – rapport till regeringen”. I rapporten ges förslag på hur myndigheterna med hjälp av en nationell koordinering ska samordnas.
- Medverka vid mottagandet av utländska delegationer som vill besöka svenska miljöteknikanläggningar. *Resultat:* Delegationen har byggt upp en nationell besöksorganisation med regionala delkoordinatorer.
- Utarbeta en nationell beskrivning av demonstrationsanläggningar. *Resultat:* På Swentecs webbplats swentec.se/hitta_miljoteknik finns nu Sveriges största samling av goda miljöteknikexempel.
- Utarbeta en plan för hur Sverige ska uppfylla ETAP:s (Environmental Technologies

Action Plan) krav och målsättningar. *Resultat:* Rapport överlämnades till regeringen 2008.

I syfte att stödja svenska miljöteknikföretag och för att stärka den svenska miljöteknikbranschen:

- Vägleda företag till rätt aktör genom att skapa en överblick över relevanta aktörer som ger stöd till miljöteknikföretag. *Resultat:* På Swentecs webbplats finns idag en sammanställning över alla aktiva aktörer i det svenska systemet.
- Initiera och verka pådrivande för att samordning ska ske bland nätverk inom miljöteknikområdet. *Resultat:* Swentec har tagit denna roll i flera projekt, inte minst inom ramen för de olika projekt som rapporteras under 2010.
- Utveckla en plattform för samverkan mellan regionala nätverk och andra intressenter. *Resultat:* Tydligaste exemplet på detta är besöksorganisationen där flera av regionerna nu samarbetar aktivt.
- Verka för att erfarenheter från kommuner och landsting kommer till nytta. *Resultat:* Under hösten 2010 distribuerades en folder med tips och goda exempel till alla svenska kommuner och landsting.
- Identifiera och synliggöra koncept för systemlösningar mellan olika branschsegment. *Resultat:* Genom Swedish Waste Offer har Swentec tagit initiativ till en samverkansplattform för systemförsäljning inom avfalls- och återvinningsområdena.
- Upprätta en databas med miljöteknikföretag i Sverige. *Resultat:* På swentec.se/hitta_miljoteknik listas idag drygt 1 000 företag utifrån den av Swentec upparbetade databasen över svenska miljöteknikföretag.
- Sammankalla en referensgrupp med myndighetsrepresentanter. *Resultat:* Myndighetsreferensgruppen har haft flera möten varje år och fungerat som en aktiv referensgrupp i flera projekt.
- Föra ut kunskap om miljöteknikbranschens förutsättningar och behov till myndigheter och andra för att underlätta för dessa aktörers verksamhet gentemot branschen. *Resultat:* Delegationen har verkat för aktiv informationspridning genom rapporter, nyhetsbrev, tidningsartiklar, debattinlägg, digitala medier, mässor, nätverksträffar med mera.
- Årligen ta fram och analysera relevant statistik inom miljötekniksektorn tillsammans med Statistiska centralbyrån. *Resultat:* Varje år sedan 2007 sammanställer Swentec ”Miljöteknik i siffror”.

FÖRSLAG PÅ FORTSATT ARBETE

6.1 NÖDVÄNDIGA FÖRÄNDRINGSKRAFTER SOM BAS FÖR EN EFFEKTIV STRUKTUR

DELEGATIONENS ÖVERGRIPANDE UPPDRAG är att utveckla en effektiv statlig struktur. För att en sådan ska vara möjlig och för att Sverige ska

kunna kraftsamla och ta tillvara på de möjligheter som nu råder så behöver tre övergripande förändringskrafter samverka och fungera:

1. Avgörande är att det finns ett stort engagemang, ledarskap och skaparkraft bland alla de olika aktörer inom näringsliv, akademi och det offentliga Sverige som ska få fart på affärerna. För att lyckas med det behöver ytterligare två förändringskrafter samspela:
2. Det behövs en tydlig (politisk) vision för vad vi vill åstadkomma. Denna vision behöver motiveras så att alla kan förstå varför vi inte bör missa möjligheterna. Den högsta politiska nivån behöver också ge tillräcklig långsiktighet och driv i de styrmedel som ska stödja utvecklingen.
3. För att få tillräcklig kraftsamling och synlighet behövs dessutom en neutral arena/organisation som:
  - Har uppdrag från högsta politisk nivå att säkerställa att arbetet mot den gemensamma visionen fortskrider.
  - Har överblick över det komplexa landskapet av olika offentliga och privata aktörer.
  - Fungerar som en motor för de frågor som annars lätt blir allas angelägenhet men ingens ansvar.
  - Identifierar och synliggör aktörer samt säkerställer att hela kedjan från forskning, innovation och företagande till export fungerar.
  - Bygger vidare på upparbetad kunskap och ger återkoppling till relevanta aktörer för att behålla förändringstrycket.
  - Är en nod och portal för information både inåt och utåt.
  - Verkar för att andra ska växa genom att vara öppen, inbjudande samt bygga tillit och sänka barriärer.

6.2 PRIORITERADE FÖRSLAG PÅ FORTSATT ARBETE HÄMTADE UR HANDLINGSPLANEN:

NEDAN EN SAMMANFATTNING av förslagen, sorterade efter strategiskt område. Nummer inom parentes refererar till åtgärd i handlingsplanen, se bilaga 2 för en komplett lista.

Politisk styrning

- (#1) Inrätta ett expertråd för hållbar utveckling, som ska bevaka långsiktigheten i regeringens beslut så att robustheten över mandatperioder förbättras.
- (#2, 3, 4, 5, 71, 72) Sätt mål för helhetsbilden för Sverige – och utvärdera kontinuerligt denna helhetsbild. Målen kan brytas ner på respektive myndighet men måste följas upp kopplat till den övergripande målbilden.

Kompetens för hållbar utveckling

- (#24, 26, 28, 29, 30) Integrera kompetens kring hållbar utveckling och entreprenörskap i kombination. Det behöver göras på skolor, i lärarutbildning, innovationsstödsystemet och inom fortbildning.
- (#33) Utveckla kunskapskluster till motorer för regional samverkan och utveckling. Mycket av den nya miljötekniken kommer att utvecklas branschövergripande. Dynamiska miljöer där forskning, näringsliv och det offentliga samverkar är avgörande, och dessa ska utvärderas utifrån tydliga kriterier.

Kommerialisering

- (#42) Ta tillvara affärsutvecklingskompetens. Säkerställ att kritiska framgångsfaktorer för innovationsutveckling är framtagna. Utvärdera och följ upp resultatet från landets affärsutvecklingsorganisationer.
- (#38) Ge incitament till vidareutveckling av idéer och avknoppningar inom näringslivet, då grunden för det nya finns i det befintliga. Det handlar både om att göra innovationsstödsystemet tillgängligt och att ge rimliga villkor till den som väljer att lämna en anställning för att utveckla sin idé.

Affärsmodeller

- (#25, 27, 28, 42, 43, 78, 79) Satsa på företag som har växtkraft. Det är i de växande företagen som framtidens jobb finns. De statliga stödsystemen måste våga prioritera de företag som vill och kan växa.
- (#10, 15, 21, 22, 39, 40, 63) Satsa på fler demonstrationsanläggningar. Svenska företag behöver få förbättrade möjligheter att visa upp ny teknik.

Samverkan

- (#71–75) Det behövs ökad samordning på alla nivåer i det offentliga systemet, genom hela värdekedjan från forskning till export. Myndigheternas olika roller behöver tydliggöras liksom samverkansbehovet i myndighetsuppdragen.
- (Kapitel 7 i handlingsplanen och avsnitt 6.1 ovan) Inrätta en långsiktigt neutral arena/organisation för kraftsamling, synlighet och samverkan.

SWENTECS RÅD OCH KANSLI**RÅDET**

Ordförande Kristina Alsér, *landshövding Kronobergs län*
 Annika Helker Lundström, *vd Svensk Vindenergi*
 Bodil Anjar, *vd Gila Control System AB*
 Marie Reinius, *vd Svenska Riskkapitalföreningen*
 Anders Jonsson, *vd Sundsvall Energi AB*
 John Holmberg, *vice rektor Chalmers tekniska högskola*
 Helena Tillborg, *projektledare för Cleantech Inn Sweden*
 Lars Stendus, *försäljningschef ABB Power Systems FACTS*

KANSLI

Huvudsekreterare Berit Gullbransson, *verksamhetschef*
 Sekreterare Catarina Hedar, *projektledare*
 Sekreterare Maria Delombre, *kommunikationsansvarig (föräldraledig)*
 Sekreterare David Björneloo, *kommunikationsansvarig (vik)*
 Sekreterare Johan Thorsell, *huvudkoordinator besöksorganisation*
 Sekreterare Marie Henriksen, *administratör*
 Sekreterare Marie Engqvist, *webbredaktör*

BILAGA 1

Kommittédirektiv

Dir. 2008:31

Sveriges miljöteknikråd – en delegation för miljöteknik

Beslut vid regeringssammanträde den 27 mars 2008

Sammanfattning av uppdraget

I syfte att utveckla en effektiv statlig struktur för att stärka de svenska miljöteknikföretagen inrättas en delegation för miljöteknik vid namn Sveriges miljöteknikråd (Swentec, Swedish Environmental Technology Council).

Delegationen ska utarbeta underlag för regeringens insatser inom miljöteknikområdet samt på olika sätt stödja miljötekniksektorn i Sverige och svenska miljöteknikföretag.

Delegationen ska skapa överblick över miljöteknikbranschens förutsättningar och behov, föra ut kunskap om detta till myndigheter och andra aktörer med uppgift att stärka svensk miljöteknik, medverka vid mottagandet av utländska delegationer, identifiera potentiella koncept för systemlösningar, ta fram relevant statistik och initiera och verka pådrivande för en samordning av statliga insatser inom miljöteknikområdet och en samordning av regionala nätverk och branschföreningar. Detta ska ske genom dialog med berörda myndigheter och andra aktörer, företagsnätverk och sektorsorganisationer liksom, när så behövs, med enskilda företag.

Delegationen ska verka från och med den 1 april 2008 till och med den 31 december 2010.

Delegationen ska lämna delbetänkanden över sin verksamhet senast den 31 december 2008, den 30 maj 2009 samt den 31 december 2009. Ett slutbetänkande ska lämnas senast den 31 december 2010.

Bakgrund

I februari 2004 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på en lämplig organisation för ett nationellt centrum för miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport (dir. 2004:25). I direktiven angavs att upp-giften för centrumet skulle vara att uppnå en förbättrad sam-ordning och kraftsamling av statens insatser på området. I augusti 2004 avlämnade utredaren betänkandet Swentec AB – för en nationell kraftsamling på svensk miljöteknik (SOU 2004:84). Regeringen beslutade i april 2005 att inrätta ett råd för miljöteknik, miljödriven affärsutveckling och miljöteknikexport, Sveriges Miljöteknikråd (Swentec, Swedish Environmental Technology Council), vid Verket för närings- livsutveckling (Nutek). Målet för rådets verksamhet var att stärka svenska företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft inom området miljöteknik samt miljöanpassade varor, tillverk- ningsprocesser och tjänster på både den svenska och den internationella marknaden. Detta skulle åstadkommas bl.a. genom att stärka samordningen mellan de olika insatser som genomförs av staten inom området. I 2007 års vårproposition presenterade regeringen en flerårig satsning på svensk miljöteknik på totalt 530 miljoner kronor fram till och med 2010. I budgetpropositionen för 2008 presenterades en omfattande klimatpolitisk satsning, den s.k. Klimatmiljarden, som till väsentlig del innefattar satsningar på miljöteknik, bl.a. ett program för hållbara städer. Som en del av regeringens satsningar på miljöteknik gav regeringen i oktober 2007 Sveriges exportråd i uppdrag att genomföra insatser för främjande av svensk miljöteknikexport.

Behovet av en delegation

Regeringen har som en övergripande målsättning att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i Sverige. De stora utmaningar som nu möter inom miljö- och klimatområdet skapar samtidigt stora möjligheter till nya jobb och en ökad export. Behovet av teknik med minimal miljöpåverkan kommer framöver att vara stort, vilket skapar växande möjligheter till ökad svensk export av miljöteknik.

Med hög kompetens när det gäller hållbara energi-, miljö- och transportlösningar har Sverige mycket goda förutsättningar att möta klimatutmaningen. Kunskaperna om sådana lösningar behöver dock i ännu större utsträckning tas till vara, så att kommersialisering av ny miljövänlig teknik kan utvecklas vidare.

Svenska miljöteknikföretag behöver lägga kraft på att utveckla svensk spetsteknik inom miljöteknikområdet. Företagen kan då behöva stöd när det gäller utbyte av erfarenheter, marknadsföring och skapande av systemlösningar.

Den internationella marknaden för miljöteknik växer kraftigt i takt med att klimat- och energifrågor blivit allt mer centrala och helhetstänkande blivit allt viktigare. Företag från allt fler länder försöker konkurrera på denna marknad. Många svenska miljöteknikföretag efterfrågar information och stöd i sin strävan efter möjligheter att utveckla nya affärer.

Swentec har i sin hittillsvarande verksamhet fungerat som ett råd för miljöteknik, miljödriven affärsutveckling och miljöteknikexport organiserad under Verket för näringslivsutveckling (Nutek). För att kraftsamla inom svensk miljöteknik med syfte att utveckla en effektiv statlig struktur för att stärka de svenska miljöteknikföretagen bör det inrättas en delegation för miljöteknik vid namn Sveriges miljöteknikråd (Swentec, Swedish Environmental Technology Council).

Uppdraget

Delegationens huvudsakliga uppdrag är dels att vara ett stöd för regeringen och Regeringskansliet inom miljöteknikområdet, dels att mer direkt stödja svenska miljöteknikföretag och verka för att stärka den svenska miljöteknikbranschen.

I sitt arbete med att stödja regeringen och Regeringskansliet ska delegationen:

- Utarbeta underlag för regeringens fortsatta arbete för att stärka svenska miljöteknikföretag. Underlaget ska inkludera förslag till insatser och åtgärder såväl för åren 2009 och 2010 som därefter, en beskrivning av motiven och grunden för dessa förslag samt en kostnadsberäkning och konsekvensanalys av förslagen. Slutligen ska det i underlaget specifikt föreslås hur de statliga myndigheterna ska samordnas samt framöver samverka för att bäst stärka svensk miljöteknik.
- Medverka – vid behov tillsammans med andra myndigheter och aktörer – vid mottagande av utländska delegationer som vill besöka svenska miljöteknikanläggningar. För detta ändamål ska en nationell beskrivning av lämpliga demonstrationsanläggningar utarbetas.
- Utarbeta en plan för hur Sverige ska uppfylla ETAP:s (Environmental Technologies Action Plan) krav och målsättningar. Detta inkluderar en beskrivning av pågående och planerade aktiviteter vid myndigheter och hos andra aktörer för att uppfylla mål och krav enligt ETAP, såväl som att lämna förslag till ytterligare åtgärder som bedöms behöva genomföras för att dessa mål och krav ska kunna uppfyllas.

I syfte att stödja svenska miljöteknikföretag och för att stärka den svenska miljöteknikbranschen ska delegationen göra följande:

- Skapa en överblick över relevanta aktörer som ger stöd till miljöteknikföretag för att därigenom kunna vägleda företagen till rätt aktör efter deras behov. I sin elektroniska informationsgivning ska delegationen länka sin information till andra relevanta aktörer. Även existerande nätverk bör användas för att sprida informationen.
- Initiera och verka pådrivande för att samordning ska ske mellan de nätverk som finns inom miljöteknikområdet, de regionala nätverken och sektorsorganisationer. Detta innebär att delegationen ska underlätta erfarenhetsutbyte och information mellan nätverken och organisationerna. Delegationen ska utveckla en plattform för samverkan mellan regionala nätverk och andra intressenter. Såväl möten som utveckling av webbplats bör vara en del av detta arbete. Delegationen ska även verka för att erfarenheter från kommuner och landsting kommer till nytta och att dessa bidrar till att stärka svensk miljöteknik.
- Ta initiativ för att identifiera och synliggöra koncept för systemlösningar samt bidra till att få till stånd nya sådana lösningar genom samarbete mellan olika branschsegment, i syfte att samla den svenska resursbasen. Som en del av arbetet ska delegationen upprätta en databas med miljöteknikföretag i Sverige, uppdelad i lämpliga branschvisa kategorier.
- Sammankalla en referensgrupp med myndighetsrepresentanter dels för att föra en aktiv dialog om samordning av pågående statliga insatser inom miljöteknikområdet, dels för att förankra förslag om framtida statliga insatser. Referensgruppen ska bestå av representanter från åtminstone följande: Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida), Sveriges exportråd, Verket för innovationssystem (Vinnova), Statens energimyndighet, Naturvårdsverket, Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (ISA) samt Verket för näringslivsutveckling (Nutek). Dessutom bör Swedfund International AB och Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) ges tillfälle att delta i referensgruppen.
- Föra ut kunskap om miljöteknikbranschens förutsättningar och behov till myndigheter och andra för att underlätta för dessa aktörers verksamhet gentemot branschen.
- Årligen ta fram och analysera relevant statistik inom miljötekniksektorn tillsammans med Statistiska centralbyrån.

Uppdragets genomförande

Delegationen ska för sin löpande verksamhet biträdas av ett kansli under ledning av en kanslichef. Delegationen beslutar om inriktningen på kansliets verksamhet.

Delegationen är beslutför när ordföranden och minst hälften av ledamöterna är närvarande. Delegationen får överlåta åt kanslichefen att besluta i frågor som inte har principiell betydelse eller är av större vikt.

Delegationen ska ta fram informationsmaterial på både svenska och engelska.

Delegationen ska samråda med delegationen för hållbara städer.

Delegationen ska i sin verksamhet ta hänsyn till nationella regler och gemenskapsregler om konkurrens och statsstöd.

Mot bakgrund av att många teknikföretag är småföretag bör små och medelstora företags speciella förutsättningar beaktas i delegationens arbete.

Delegationen ska även beakta att det för de stora svenska projektexporterande företagen ofta gäller särskilda förutsättningar i större infrastrukturprojekt på miljöområdet.

Rapportering

Delegationen ska redovisa sitt arbete i delbetänkanden som ska lämnas senast

- den 31 december 2008,
- den 30 maj 2009, och
- den 31 december 2009.

Ett slutbetänkande ska lämnas senast den 31 december 2010.

(Regeringskansliet)

BILAGA 2

De 82 åtgärdsförslagen ur *Handlingsplan för svensk miljöteknik*

Politisk styrning

1. Inrätta ett expertråd som utmanar politiken över mandatperioderna.
2. Formulera integrerade mål för myndigheter. Visionen för svensk miljöteknik bör omsättas i gemensamma mål och tas upp i statsbudgeten.
3. Samordna styrningen av departement och myndigheter.
4. Genomför utvärderingar av helhetsbilden.
5. Formulera en partiövergripande vision för att säkra långsiktighet.
6. Säkerställ stabila spelregler genom breda uppgörelser.
7. Förläng myndigheters program och samordna urvalskriterier och ansökningsprocesser.
8. Differentiera styrmedel efter teknik och företagsstorlek. Sverige behöver använda regelverken som drivande incitament.
9. Undanröj hindrande regler.
10. Säkerställ fungerande marknadsstrukturer.
11. Standardisering och märkning.
12. Utveckla regelverken kring internationellt utvecklingssamarbete.
13. Se över tillämpning av statsstödsreglerna för att möjliggöra privat medfinansiering av strukturfundsmedel.
14. Inför utvecklingsstöd och ställ krav på plan för affärsnytta. Sverige behöver stödinsatser som ger drivande incitament.
15. Konsolidera stödinsatser som görs med statliga medel.
16. Använd samordnade urvalskriterier och ansökningsprocesser.
17. Uppföljning av projekt.
18. Använd strukturfonderna bättre.
19. Påverka utformning av EU-program.
20. Öka kompetens hos köpare och säljare vid offentlig upphandling. Swentec startar pilotprojekt 2010 inom offentlig upphandling.
21. Stöd vid upphandling av kontrakt.
22. Riskpremie för att våga ställa tuffare miljökrav.
23. Påverka internationell offentlig upphandling.

Kompetens för hållbar utveckling

24. Ta fram stödmaterial till skolorna.
25. Kombinera företagsamhet och hållbar utveckling.
26. Inför ett kombinerat perspektiv i lärarutbildningen.
27. Koppla ihop introduktionskurser och entreprenörskapsprogram för att verka för kompetensuppbyggnad inom den högre utbildningen.
28. Stärk satsningen på hållbar affärsutveckling. Sverige behöver kompetensuppbyggnad inom näringsliv och politik.
29. Utbilda statsanställda i hållbar utveckling med entreprenörskap.
30. Ge finansiellt stöd till kompetensutveckling kring affärsutveckling i relation till hållbarhet.
31. Erbjud mentorer inom hållbar utveckling och affärsutveckling.
32. Utveckla särskilda insatser för små och medelstora företag att få tillgång nya kompetenser.
33. Utveckla forskningscentra till motorer för regional samverkan och utveckling. Verka för kompetensspridning i samverkan.

Kommersialisering

34. Tydliggör brister och gap mellan dagens samhälle och det framtida hållbara samhället. Stimulera intresset och tillvarata idéer med kommersiell potential.
35. Stärk kompetensen om hållbar utveckling i forskningssystemet.
36. Gör kommersialiseringskompetens mer tillgänglig för forskningsmiljöer.
37. Inför introduktionskurser kring kommersialisering.
38. Ge incitament för vidareutveckling av idéer och avknoppningar i små och stora företag.
39. Finansiera demoanläggningar. Det är viktigt att stärka kopplingen till marknadens efterfrågan.
40. Uppmuntra miljökrav i offentlig upphandling.
41. Uppmuntra satsningar även i näringslivet.
42. Ta tillvara affärsutvecklingskompetens. Stötta företagande och entreprenörskap.
43. Rikta stödinsatser mot kluster snarare än mot enskilda företag.
44. Utöka statliga fond-i-fond lösningar.
45. Ge tillväxtföretagen möjlighet att utnyttja underskottsavdrag löpande.
46. Inför riskkapitalavdrag (entreprenörsavdrag) för privatpersoner och aktiebolag.
47. Inrätta möjlighet för privatpersoner att spara i riskkapitalfonder – riskkapitalkonto.
48. Se över 3:12-reglerna.
49. Presentera EU -möjligheter ur ett företagsperspektiv för att bättre utnyttja EU-medel.
50. Underlätta för företag att utnyttja EU-finansiering genom konsultcheckar.

Utveckla nya affärsmodeller

51. Stötta företag att hitta samarbetspartners utomlands.
52. Stötta en koordineringsfunktion.
53. Ge fortsatt stöd till de satsningar som är igång.
54. Anpassa SymbioCity efter olika marknader.
55. Utveckla kompetensen kring systemförsäljning.
56. Utveckla de statliga aktörernas marknadsanalysfunktioner.
57. Använd metodpatent.
58. Stimulera stora företag att agera som draglok.
59. Utveckla företag som kan agera draglok genom att vara operatör av system.
60. Inrätta ett försäkringssystem för teknisk risk.
61. Bistå med kanaler för företag att koppla upp sig mot internationella samverkanspartners.
62. Kommunens roll: Utveckla hemmamarknaden genom offentlig upphandling.
63. Kommunens roll: Fungera som demo/referens.
64. Kommunens roll: Agera utbildare och kompetensstöd till utländska kommuner.
65. Kommunens roll: Agera som dörröppnare.
66. Tillåt utvecklingssamarbete att innefatta samverkan med företag.
67. Gör Sida-utbildade personer från andra länder till ambassadörer för svensk kompetens.
68. Utveckla stöd till svenska företag att söka internationella medel för utvecklingssamarbete.
69. Prioritera tekniska samarbeten inom miljöteknikområden.
70. Använd marknadskompetensen inom sektorn för internationellt utvecklingssamarbete.

Samverkan

71. Tydliggör myndigheternas roller.
72. Tydliggör samverkansbehovet i myndighetsuppdragen.
73. Tydliggör andra organisationers roller.
74. Öka transparensen.
75. Inrätta en regional koordinering.
76. Förslag på nationell organisation för miljöteknikbesök.
77. Dynamiska samverkansformer som förändras efter omständigheterna.
78. Fokusera på de företag som vill växa.
79. Ställ krav på uppföljning och resultat.
80. Utveckla metoder för styrning och ledarskap.
81. Uppmuntra samverkan mellan företag.
82. Utvecklade former för partnerskap.

BILAGA 3

Förteckning över rapporter och kartläggningar som Swentec tagit fram inom ramen för kommittéuppdraget

2010

- Rapport till regeringen – Effektiv struktur för svensk miljöteknik efter 2010
- Svensk miljöteknik i siffror 2009
- Svensk miljöteknik i siffror 2009, diagram
- Swedish cleantech in numbers 2009
- Varuexport miljöteknik statistik 2009
- Varuexport miljöteknik statistik januari-juli 2010
- Svenska framgångsfaktorer i EU:s ramprogram för forskning och innovation
  - Förslag om samverkan för att öka EU-finansieringen inom energi- och klimatområdet
- Strategiska miljöteknikområden: Vattenreningsteknik/havskraft
- Strategiska miljöteknikområden: Innovationer från de kunskapsintensiva spetsområdena IT, bio-, rymd- och nanoteknik
- Hitta svensk miljöteknik och den nationella besökorganisationen
  - Genomförande, erfarenheter och förslag på fortsättning
- Guide till upphandling av miljöteknik – Intervjuer och fakta från Sveriges största samling goda exempel: swentec.se/hitta_miljoteknik
- Action Plan for Swedish Cleantech

2009

- Handlingsplan för svensk miljöteknik
- Rapport till regeringen maj 2009 – Vägen mot en effektiv struktur för svensk miljöteknik
- Offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg
- Affärsprocessen vid systemförsäljning av miljötekniska lösningar
- Swedish waste offer – Etapp 1
- En sammanställning av svensk bioenergi – Mellanstora anläggningar och biobränslemarknader
- A compilation of bioenergy in Sweden – Medium-size plants and biofuel markets
- Svensk miljöteknik i siffror 2008
- Svensk miljöteknik i siffror 2008, diagram
- Swedish cleantech in numbers 2008

2008

- Rapport till regeringen 2008 – Vägen mot en effektiv struktur för svensk miljöteknik
- Svensk miljöteknik i siffror 2007
- Svensk miljöteknik i siffror 2007, diagram
- Swedish cleantech in numbers 2007
- Affärsmöjligheter inom klimat- och energiområdet i norra Sverige
- Hur kan kompetensen hos kommunerna användas vid miljöteknikexport?
- Svenska strategier och initiativ för främjande av miljöteknik
  - En nationell översikt för genomförande av EU:s miljöteknikplan ETAP
- Swedish strategies and initiatives for promotion of environmental technology
  - A National Roadmap for the implementation of ETAP
- En kartläggning av svensk avfallshantering och återvinning – spjutspetskompetensen
- A mapping of the waste and recycling sector in Sweden – the leading edge competence
- Biogas ur gödsel, avfall och restprodukter – goda exempel
- Biogas from manure and waste products – Swedish case studies

Swentec gjorde också ett antal rapporter, kartläggningar och analyser mellan åren 2006 och 2008 som inte redovisas här.

SWENTEC

Sveriges miljöteknikråd

www.swentec.se

REGERINGSKANSLIET

Swentec, Sveriges miljöteknikråd, har regeringens uppdrag att på nationell nivå utveckla en effektiv struktur som ökar tillväxten för svensk miljöteknik.